

Kentle Diyalog Kuran Alternatif Mekânlar: Köprüler

Alternative Spaces That Dialogue with the City: Bridges

Arife Koca¹ , Hatice Günseli Demirkol²

öz

Kent nüfusunun artmasıyla kentin sınırları değişmekte ve bu sınırların genişlediği noktalarda geçişi sağlayan köprüler tasarlanmaktadır. Çalışmada, eski ve yeni kent doku arasındaki diyalogu etkileyen bir dinamik olarak köprüler ele alınmaktadır. Su, kentte bir sınır oluşturmaktadır ve iki bölgeyi birbirine bağlayan köprüler bir ara mekân tanımlamaktadır. Tarihi ve doğal öğeleri barındıran Amasya kent dokusu içerisinde Hatuniye Mahallesi genelinde yaya köprüsü tasarımı çalışması yapılmıştır. 6 haftalık mimari tasarım atölye sürecini kapsayan bu çalışmada, köprülerin yalnızca strüktürel bir eleman olarak ele alınmasından ziyade Amasya kenti ile diyalog kurması hedeflenmiştir. Çalışma alanı içerisinde sonradan inşa edilen köprüler kentin kimliğini yansıtmamakta, yalnızca geçiş yardımcı elemanlar olarak tanımlanmaktadır. Çalışmanın amacı, kentle ilişkiyi kurma bağlamında yapılan köprü çalışmalarının salt bağlantı kurmasından ziyade yeni bir program öneren yaklaşımlar geliştirmektir. Programatik bir tasarım girişimi geliştirilmesi hedeflenen çalışmada, Yeşilirmak'a daha fazla temas etmek, topografyanın oluşturduğu sınırların aşılması ve tasarımın temas ettiği noktalarda meydana getirebileceği potansiyeller üzerine yoğunlaşmıştır. Kültürel rotanın bir parçası olan kentin kimliğinde önemli yere sahip olan bağlantı noktalarının yeniden yorumlanarak, yapılacak olan tasarımların kentle kurduğu diyalogun ilişkisi üzerinden tasarım yaklaşımları geliştirilmiştir. Çalışmanın yöntemi, iki aşama olarak belirlenmiştir. Birinci aşamada, köprülerin kent ile kurduğu ilişkinin mekâna yansımaları ve kentte meydana getirdiği etkiler sunum halinde öğrencilere aktarılmıştır. İkinci aşamada, grup çalışmaları yapılarak mevcut kentsel durum analiz edildikten sonra geliştirilen tasarım yaklaşımları değerlendirilmektedir. Üretilen çalışmaların ifade edilme biçimleri üzerinden temas noktalarında meydana getirebileceği etkiler, öğrenci çalışmalarını üzerinden tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaya Köprüsü Tasarımı, Su Mimarisi, Eski-Yeni Kent Dokusu, Ara Mekân, Diyalog

ABSTRACT

The boundaries of the city are changing with the increase in the population of the city. Bridges are designed to provide crossing at the points where the borders are widened. In the study, bridges are discussed as a dynamic that affects the dialogue between the old and the new urban fabric. Water forms a border in the city and the bridges connecting the two regions define an intermediate space. A pedestrian bridge design study was carried out in the Hatuniye District of Amasya, which contains historical and natural elements. The 6-week architectural design workshop, aimed to establish a dialogue with the city of Amasya rather than considering the bridges only as a structural element. The bridges built later in the study area only provide transition and do not reflect the city's identity. The study aims to develop approaches that propose a new program rather than merely connecting bridge works in the context of establishing a relationship with the city. In the study, which aimed to develop a programmatic design initiative, more contact was made with Yeşilirmak. The focus has been on overcoming the boundaries created by topography and the potentials that the design can create at the points it meets. The connection points, which have an important place in the city's identity, are reinterpreted. Design approaches have been developed through the relationship of the designs to be made with the city. The method of the study was determined as two stages. In the first stage, the reflections of the relationship between the bridges and the city on the space and the effects they created on the city were presented to the students. In the second stage, the design approaches developed after the current urban situation are analyzed by evaluating group studies. The effects that the produced works can have on the contact points through the way they are expressed are discussed through student studies.

Keywords: Pedestrian Bridge Design, Water Architecture, Old-New City Texture, In-between Space, Dialogue

¹ Corresponding Author: Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü, arifekoca@eskisehir.edu.tr, 0000-0002-1739-1699

² Author address, Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü, hgdemirkol@eskisehir.edu.tr, 0000-0002-2301-3766

GİRİŞ:

Tarih boyunca gördüğümüz tüm kentler zorunlu veya isteğe bağlı bir biçim kazanmıştır. Bazı kentler buldukları doğal şartların zorunluluğundan, bazı kentler geometrik formlara bağlı olarak, bazıları ise mekânsal biçimlenişlere göre gelişim göstererek kimlik edinmişlerdir. Doğal şartlara bağlı oluşan kentler, genellikle su kenarına yerleşimin olduğu alanlara ya da bir tepeye yerleşerek yayılım göstermektedir. Kentlerin yapısını arazi sınırları, suya yakınlığı, topografyası ve coğrafi özellikleri belirlemektedir. Tüm bu özellikler, kentin kendine özgü bir kimlik kazanmasında önemli rol oynamaktadır. Yeşilirmak'ın iki kıyısına yerleşmiş olan Amasya kenti, doğal şartların zorunluluğundan oluşan kentlere örnektir. Kentte bir sınır tanımlayan su ögesi, kentin karakteristik yapısının oluşmasında da önemli bir etkindir. Su ögesi, bazı kentlerde çeperi tanımlayıcı bir unsurken kimi zaman da kentin merkezini tanımlamaktadır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde su ögesi, Amasya kentinin merkezi içinden geçmektedir ve yerleşimler kent merkezi etrafında şekillenmiştir. Kostof (1992)'a göre; kentteki yapıların doğal şekillenmesinde su debisi, akış hızı ve su yolu genişliği etkilidir. Amasya kentinde suyu takip eden doğrusal bir yerleşim görülmektedir.

Mekânın biçimsel analizinin yapılması ve yerin anlamının okunması için kentin soyut mekânsal yapısının kavranmasıyla birlikte kentin yer özelliklerinin de anlamlandırılması gerekmektedir (Uraz ve Balamir, 2006). Yer kavramı, 1960'lı yıllarda, kentlerde kimlik eksikliğine yönelik farkındalığın oluşmasıyla mimari düşünceye dahil olmaya başlamıştır. Bir yere anlam yüklenildiğinde mekânın mekân olduğu ve mekân algısını güçlendirdiği düşüncesi tartışılmaya başlanmıştır (Uraz ve Balamir, 2006). Tasarım stüdyosu, mimarlık eğitiminde yer ve bağlamın tartışıldığı yoğun bir öğrenme ortamı sunmaktadır. Eleştirel yaklaşımı benimseyen salt teknikler yerine araştırmacıyı çalışmaya ve araştırmaya teşvik eden bir öğrenme ortamı, mimari tasarım stüdyosunun bir örneğini oluşturmaktadır. Çalışma konusu ve tema seçimi, farkındalığın artırılmasına yardımcı olarak mimari düşünce ve yaklaşımların geliştirilmesine yardımcı olmaktadır. Kentin mekânsal yapısının kavranmasına ve gerekli çözüm önerilerinin getirilmesine yönelik belirlenen temalar öğrencilerin algı, düşünce ve eylemlerini de etkileyen filtreler olarak hareket etmektedir.

Bu çalışma bağlamında ise, kentin mekânsal yapısının kavranması amaçlanmış, suya paralel doğu-batı yönünde gelişim göstermeye devam eden Amasya kentinde bir yaya köprüsü tasarım problemi öğrencilere verilmiştir. Su ögesinin çizdiği sınırı bulanıklaştıran ve bir yerden bir yere ulaştırmayı sağlayan köprüler, kentin iki yakası ve su arasındaki sınır durumunu aşan yerler tanımlamaktadır. Çalışmada, eski kent ve yeni kent kıyı ilişkisini ve tasarımın yerle kurduğu ilişkinin tartışılması hedeflenmektedir.

Amaç-Kapsam-Yöntem

Kentteki köprülerin artan nüfus ve ihtiyaca göre, kentte inşa edilme sayılarının arttığı görülmektedir. Kentin sınırları doğu-batı yönünde değişim gösterdikçe, sınırları aşmak için kenti birbirine bağlayıcı köprüler tasarlanmaktadır. Çalışmanın amacı, kentle ilişkiyi kurma bağlamında yapılan köprü çalışmalarının salt bağlantı oluşturmaktan ziyade yeni bir program öneren yaklaşımlar geliştirilmesidir. Yeni bir program önermesi hedeflenen çalışmada, Yeşilirmak'a daha fazla temas etmek, topografyanın oluşturduğu sınırların aşılması ve tasarımın temas ettiği noktalarda meydana getirebileceği potansiyeller üzerine odaklanılmıştır. Proje konusunun bir diğer bileşeni olan Amasya kentine dair kültürel bir rota oluşturulması da yine köprüler ile bağlanan bir dolaşım haritası önermektedir. Çalışma, Amasya'nın Yeşilirmak kıyısında yer alan geleneksel dokusu içerisindeki eski-yeni bağlamında bir yaya köprüsü tasarımını içermektedir.

Çalışmanın yöntemi, iki aşama olarak belirlenmiştir. Birinci aşamada, köprülerin kent ile kurduğu ilişkinin kentte meydana getirdiği etkileri ve bu etkilerin mekâna yansıma biçimleri sunum halinde öğrencilere aktarılmıştır. İkinci aşamada, öğrencilere aktarılan bilgiler doğrultusunda grup çalışmaları yaptırılmıştır. Yapılan tartışmalar sonucunda mevcut kentsel durum analiz edilmektedir. Analizler sonucunda bilgilerin elde edilmesiyle öğrenciler tarafından bireysel tasarımlar geliştirilmiştir. Bu bağlamda, geliştirilen tasarım yaklaşımlarının kentle kurduğu ilişkiler, temas noktaları üzerinde meydana getirebileceği etkiler, öğrenci çalışmaları üzerinden tartışılarak değerlendirilmeler yapılmıştır.

Çalışma alanı içerisinde sonradan yapılan köprüler, kentin kimliğini yansıtmamakta, sadece geçişi sağlayan elemanlar olarak işlev görmektedir. Yapılan tasarımlarda kentin dinamiğini etkileyecek unsurlar göz önünde bulundurulmuştur. Üretilen tasarımların ara mekân, deneyim mekânları, vista noktaları tanımlamasına ve değişik noktalarda uyarlanabilir olmasına dikkat edilmiştir. Geleneğin çağdaş yöntemlerle yorumlanması, köprülerin strüktürel ve kavramsal bağlamda da ele alınması kentsel bütünlüğün sağlanması açısından oldukça önemlidir. Nehir ile temasın artırılması hedeflenmiş, suya yakın kotlanmalar ve vista noktaları oluşturularak kentin bir bütün olarak değerlendirilmesine ve algılanmasına yardımcı alanlar tanımlanmıştır.

1. Köprülerin Yerle Kurduğu Bağlam

Heidegger'e göre, bir yerin bir amaç için sınırlandırılması, insanın yer, gök ve çevresiyle olan uyumuna belirli bir sınırlama getirmektedir ve bu zihinsel sınırlandırmanın fiziksel sınırlandırmayla yani inşa ile gerçekleştirilebileceğinden söz etmektedir. İnsanlar doğayı fiziksel ve sosyal ihtiyaçlarına göre şekillendirmekte ve bu ilişkiler bağlamında oluşturulan alanlar; köprüler, meydanlar gibi etkileşim mekânlarını meydana getirmektedir. Kentin dokusu, formu ve sosyalleşme alanlarının sınırları, çevresel faktörlere göre insanlar tarafından şekillendirilmektedir.

[Yer] köprü olmadan önce zaten orada değildir. Köprü bulunmadan önce tabii ki ırmak boyunca bir şey tarafından işgal edilebilecek birçok nokta vardır. Bunlardan biri bir [yer] olup çıkar, bunu da köprü sayesinde yapar. Dolayısıyla köprü orada durmak için önce bir [yer] tutmaz, aksine bir [yer] ancak köprü sayesinde meydana gelir (Heidegger, 1971, s. 154).

Heidegger; köprüyü, mekânı yere dönüştüren bir unsur olarak tanımlamaktadır. İki alanı birbirine bağlayıcı, geçip giderken farklı alternatifler sunan, öteki alana ulaştırmayı sağlayan geçiş elemanıdır. Su ögesinin getirmiş olduğu sınırları aşma eylemini sağlamasının yanı sıra karşı kıyıya yerleşimi de mümkün kılmaktadır (Heidegger, 1971). Köprüler, insanların çevresindeki doğayı farklı şekillerde anlamasını ve kullanıcı eylemlerine göre algılamasını sağlamaktadır. 'Köprü, bir resim çerçevesine benzer. Üzerinden geçeni sergiler. Ayrıca üzerinden geçen insanlara köprü'nün çevresindeki dünyayı sergiler.' Düşünsel açıdan değerlendirildiğinde insanların çevresinde olup biteni yorumlayıp kavramalarına yardımcı olmaktadır (Sharr, 2007). Köprüler, yer tanımlamasının yanı sıra kullanıcıya görsel deneyim sunan alanlar da tanımlamaktadır (Koca, 2019). Köprüler, eski ve yeni kent dokusu arasındaki sınırları geçirgen bir hale getirmesinin yanı sıra bakı noktalarının artırılmasını sağlayarak mekânın bir bütün olarak algılanmasını sağlar. Etkileşimi sağlayan köprüler, görsel bir diyalog kurulmasına ve mekânın deneyimlenmesine de yardımcı olur.

Su ögesinin erişimi engellediği alanlarda meydana gelen eşiği etkisiz hale getirme isteği, kentsel bir alan tanımlama ve kente estetik bir değer kazandırması için köprülere ihtiyaç duyulmaktadır. Kentin iki yakasındaki bölgelerin bir arada olma ve birleşme isteği, ara mekân ihtiyacı doğurmaktadır. Ara mekân, başka bir duruma ait olan, üçüncül mekân olarak da ifade edilebilmektedir. Nooraddin ara mekânı 'çok yönlü doğası olan' mekân olarak tanımlamakta ve bu mekân için 'arada' kavramını kullanmaktadır (Nooraddin, 1998). Plato ise, kendi sınırı olmayan ve tüm oluşumlara izin veren bu arada olma

durumunu 'hareket alanı' olarak tanımlamaktadır. Formlarının diğer varlıklar tarafından belirlenebilir olması bu alanların yüksek potansiyele sahip olmasına olanak sağlamaktadır (Can & Heath, 2015).

Simmel (1994), ayrılma ve birleşme tanımlarını köprüler aracılığıyla tartışmaktadır. 'Köprü ve Kapı' adlı makalesinde, insanoğlunun ayırık olanı birleştirme, bütün olanı parçalama isteğini anlatmaktadır. İki doku arasındaki ayrımı 'köprüler' aracılığıyla birleştirmek istemektedir. Kent kimliğinde önemli bir yere sahip olan köprüleri mekânsal olarak ayrı davranan iki durumu birbirine bağlayan strüktürel eleman olarak tanımlamaktadır. Köprülerin insan zihni aracılığıyla kentin bir bütün olarak algılanmasına da yardımcı olduğundan söz etmektedir (Simmel, 1994). Kent yaşamında bir 'ara mekân' olarak tanımlanan geçirgen bir yüzey tanımlayan köprüler, geçişleri çeşitli şekillerde kontrol ederken; mekânların, insanların ve yerlerin bağlayıcıları konumundadır (Alvarez, 2012). Köprüler, kentteki farklı alanları birbirine bağlayan, bir alandan diğerine geçişi kolaylaştıran elemanlar olmasının yanı sıra kenti ilişkisel olarak da birbirine bağlamaktadır (Koca, 2019). Kent formunun şekillenmesinde ve kentin dokusunun oluşumunda da etkin bir role sahiptir. Kentle kurmuş olduğu ilişki bakımından ele alındığında başlangıç ve bitiş noktalarında farklılaşan, farklı bir deneyim sunan ilişkisel mekânlar tanımlamakta, kent formunun da bir bütün olarak algılanmasını sağlamaktadır.

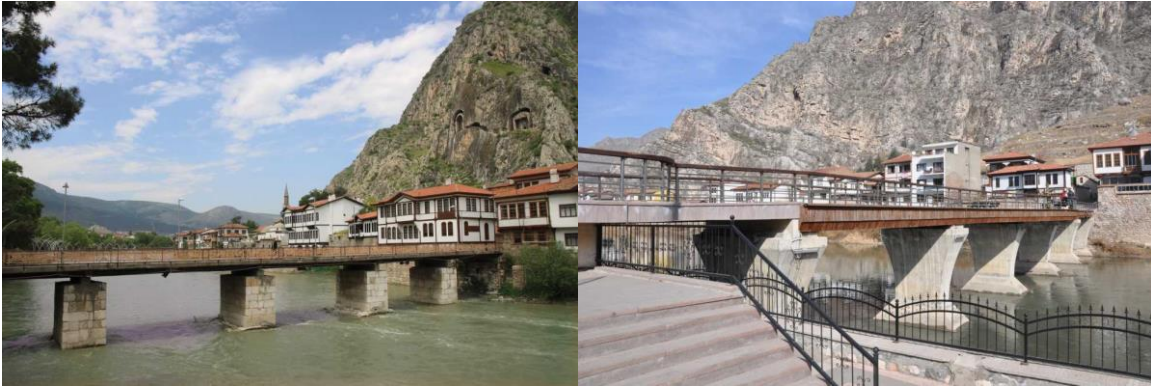
2. İlişkisel Ağlar Tanımlayan Kentteki Köprüler

Amasya kentinin önemli bir simgesi konumunda olan köprüler şehrin mekânsal bağlayıcılarıdır. Kentte geleneksel ve modern köprüler bulunmaktadır. Geleneksel köprülerin birçoğu geçmişten günümüze çeşitli zamanlarda şehrin genişlemesi ve küçülmesi nedeniyle bu alanlar birçok kez inşa edilmiş, yeniden kullanılmış veya yıkılmış ve yeniden inşa edilmiştir. Bu nedenle, köprüler çok tabakalı alanlar olarak çok katmanlılığın kimlik alanları olarak tanımlanmaktadır (Etyemez, 2010). Alçak Köprü ve Magdenüs Köprüsü, geleneksel konut dokusunu kente bağlayan önemli yaya köprüleridir. Köprülerin güneye doğru devamı olan ve antik ticari aksla kesişen yollar, daha fazla kentsel genişleme için önemli alanları tanımlamaktadır. Köprüler, şehrin içinden geçen ana arter yollar üzerinde bulunmaları nedeniyle günümüzde kentin karakteristik yapısını oluşturan önemli unsurlardır (Şekil 1). Gelişen kentin erişim ihtiyaçlarını karşılamak için yaya ve taşıt köprüleri inşa edilmektedir.

Şekil 1: Kentin Genişlemesiyle Artan Yaya ve Taşıt Köprüsü Grafiği (Koca, 2019).

Kentte doğmuş olan ünlü coğrafyacı Strabon (2000)'e göre, su ögesi sınır oluşturmakta ve topografik durum nedeniyle surlarla çevirili olan kentin dış ile ilişki kurabilmesi için bağlantılara ihtiyacı olduğundan bahsetmektedir. Roma döneminde kent merkezi durumunda olan kale ve çevresini kentin diğer kıyısındaki yerleşim alanına bağlamak üzerine bir köprü inşa edilmiştir. Düzgün kesme taşlarla dört yüksek kemer oluşturacak biçimde inşa edilen köprünün yüksek ayakları zamanla Yeşilirmak'ın yatağına gömüldüğü için kemerlerin yalnızca üst kısımları görünür bir biçimde kalmıştır. Köprünün tablası suya yaklaştığı için, köprü halk tarafından Alçak Köprü olarak adlandırılmıştır. 9.yüzyıla kadar bu şekilde kullanılagelen bu köprü, daha sonra 11 ayaklı ahşap bir şekilde yeniden inşa edilmiş; fakat meydana gelen bir taşkında yıkılmıştır. 1965 yılında eski kemerlerin üzerine bir önceki ahşap köprüden daha sağlam bir yeni köprü inşa edilmiştir. Kullanılmayan kilise taşlarından faydalanılarak inşa edilen köprü daha sonra sağlamlaştırma çalışmalarıyla birlikte günümüzdeki haline ulaşmıştır. Geleneksel yapım teknikleri kullanılarak inşa edilen köprüler birçok değişim geçirmiştir. Mevcut durumdaki geleneksel köprüler yangın, sel gibi doğal afetlerde hasar görmüş ve restore edilerek yeniden kullanılmıştır.

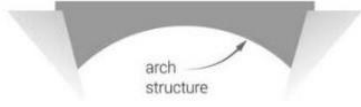

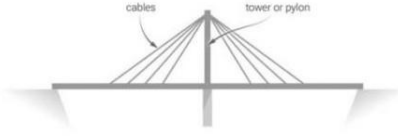
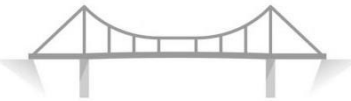

Şekil 2: Alçak Köprü (Soldaki görsel), Magdenüs Köprüsü (Sağdaki Görsel) (Url 1)

Gelişen ve değişen kentin ihtiyaçlarını karşılamadıkları durumlarda tekrardan restore edilmiştir. Magdenüs köprüsünün ilk hali ahşap ve dar bir yaya köprüsüyken sel sularıyla zarar görerek 1968'de gerçekleşen bir taşkınlı yıkılmıştır (Url 1). Beton ayaklı ve demir gövdeli olarak, yıllar içinde değişen ihtiyaçlar doğrultusunda 2011 yılında yeniden restorasyonu yapılmış olup orta noktası genişletilerek tekrardan inşa edilmiştir (Şekil 2). Magdenüs köprüsünün orta kısmı bir etkileşim alanı tanımlamaktadır.

Değişen ihtiyaçlar ve nüfustaki artıştan dolayı kentteki köprü genişlikleri de değişime uğramaya başlamıştır. Eskiden geçişe imkân tanıyan köprüler, günümüzde etkileşime izin veren ortamlar sağlayan alanlar tanımlamakta ve yüzey alanının genişlemesi köprüyü daha deneyimlenebilir bir yer haline getirmiştir. Tarihi çevrede kenti anlamak üzerine bilgiler paylaşılırken köprülerin strüktürünü anlamak çalışma için önemli bir veri oluşturmaktadır ve öğrencilerin yapı becerilerini geliştirmek adına mevcut köprüler hakkında bilgiler paylaşmıştır. Geleneksel ve modern strüktürler hakkında araştırmalar yapılması için öğrencilerden köprü yapım teknikleriyle ilgili olarak ön çalışmalar yapmaları istenmiştir. Yıllar içinde uyarlanmış ve geliştirilmiş yedi merkezi köprü tasarımı bulunmaktadır. Bunlar, kemerli köprü, kirişli köprü, kablolu köprü, konsol köprü, asma köprü, kafes köprü ve bağlı kemerli köprüdür.

Tablo 1: Köprü Yapım Teknikleri Hakkında Bilgiler

Kemerli Köprü	 <p>Arch Bridge</p> <p>arch structure</p>	Köprü'nün altındaki kavisli kemer yapısını desteklemek için kullanılan ayakları bulunmaktadır.
Kirişli Köprü	 <p>a pier</p>	En yaygın köprü türlerinden biridir. Kirişli köprü, her iki ucunda payandalar tarafından desteklenen yatay bir kirişten oluşmaktadır.
Kablolu Köprü	 <p>Cable-stayed bridge</p> <p>cables</p> <p>tower or pylon</p>	Köprüde kablolar, yapının taşıyıcı elemanı olan kulelere/direklere bağlı bulunmaktadır. Direklerden yatay zemine ya doğrudan kulenin tepesinden ya da kolonun farklı noktalarından kablolar bağlanmaktadır.
Konsol Köprü		Konsol köprüsü, dirsekler kullanılarak inşa edilen uçtan desteklenen bir yapıdır.
Asma Köprü	 <p>Suspension bridge</p> <p>tower</p> <p>suspension cable</p> <p>suspenders</p>	Asma köprü, yatay zeminin dikey askılar üzerindeki asma kablolarının altına asıldığı bir köprü türüdür.
Kafes Köprü	 <p>a trusses</p>	Yük taşıyıcı üst yapısı bir kafes kiriş sisteminden oluşmaktadır. Genellikle üçgen birimler oluşturan bağlantılı elemanlarına sahip bir köprüdür.
Bağlı Kemerli Köprü		Bağlı kemer köprüsü, kemer ve yatay zemin arasındaki dikey bağlarla desteklenen bir kemer yapısını (genellikle metal) içeren bir yapıdır.

Kafes kiriş köprü tasarımı en dayanıklı olarak görülürken, asma köprü tasarımı en fazla uzayabilen tasarım olarak tanımlanmaktadır (Url 2) (Tablo 1). Dikey/yatay gerilimlerin yönetilme şekli, farklı köprülerin yapısını belirlemektedir. Köprülerin strüktürel yapıları üzerine gerekli araştırmalar yapıldıktan sonra kentle kurduğu ilişki ve tasarım bağlamında yapılan tartışmalar doğrultusunda stüdyo kurgusu oluşturulmuştur.

Köprüler, geçişi sağlayan bir eleman olmasının yanı sıra etkileşim ve iletişim ortamları oluşturarak kamusal alan ve ara mekânlar tanımlamaktadır. Eski kent dokusunun ve yeni kentin birleştiği noktalarda da değişimlere uğramakta ve bu noktalarda yeni açılımlar meydana getirmektedir. İki yakayı birbirine bağlayan doğrusal akslar tanımlayan köprüler, kentin önemli sirkülasyon ilişkilerini sağlamasının yanı sıra, farklı deneyimler sunmakta ve kullanıcılarla ilişki kurarak karmaşık işlevler de görmektedir. Köprüler, kent ile kurduğu ilişki bağlamında sosyal, kültürel bir çekim noktası olarak tanımlaması bakımından oldukça değerlidir. Köprülerin tanımladığı ilişkiler, kentliye ve yaşama sağlayacağı katkılar, stüdyo dersi bağlamında çalışılmakta ve tartışılmaktadır. Yürütülen stüdyo çalışmasında; çağdaş yöntemlerle, gelenek günümüz bakış açısıyla yorumlanmakta, tasarımın kurucu ögesi yaya köprüsü tasarımları yapılmaktadır.

3. Stüdyoda Üretilen Çalışmalar

İnsan, hayal gücü ve onun yaratıcı eylemdeki ifadesi aracılığıyla doğa ve bireyler arasında bir yakınlaşma kurabilir; insanlar böylesi bir diyalog içerisinde sadece gözlemci olmamalı, daha çok işbirlikçi ortaklar olmalıdır. Mimari nesne ve peyzaj arasındaki bağlantı, doğa ile sanat arasındaki gibi ortak yaşam yaratmalıdır; her ikisi de kendi kimliklerini ve tanınırlıklarını sürdürürken, oluşan iş birliğinin sonucu olarak önceki hallerinden daha iyi olacak şekilde tasarlanır ve değiştirilir. Bu yeni iş birliği, yapaylığı sayesinde, bir “peyzaj” veya daha önce var olmayan bir “yer” yaratır. Köprüden beklenen taktiksel yaklaşım mimari doku ile peyzaj arasında bir bağlantı kurarak yerin anlamını güçlendirmesi ve göstermesidir. Mimari nesne olarak köprü ise insanların doğal çevreyi algılaması için bir araç haline gelmelidir.

Diyalog sözlük anlamında düşüncelerin değiş-tokuş edilmesi anlamına gelmektedir. Temelde diyalogun aktörleri iki zıt düşünce sistemine aittirler. Diyalog, basit bir karşılıklı konuşma alışverişinden daha fazlasını ima eder. Katılımcıların değişmesine ve değiştirilmesine olanak sağlayan bir iletişim sürecidir. Kent ve kentle diyalog kuran alternatif mekânlar, oluşan iş birliği sonucunda, değişir. Bu ilişkinin merkezinde, tarafların birbirini onaylaması yer alır. Onay, tarafların başkaları tarafından onaylandığı, tanındığı ve kabul edildiği süreçtir. Ancak bu temel ihtiyacın karşılanması durumunda diyalog gerçekleşir. Kenti salt fiziksel çevre ile tanımlamayacağımız üzere kenti içindeki insanların, o fiziksel çevreyle etkileşiminden dönüşerek ve dönüştürerek tekrar tekrar var ettiğini varsayabiliriz.

Katılımcı tasarım teorisi ve metodolojisi ışığında tasarım stüdyosu, yansıtıcı, etkileşimli bir tasarım süreci aracılığıyla öğrencilerin analiz, tasarım ve iletişim becerileri kazanmaları için bir öğrenme fırsatı sağlamaktadır. Alternatif köprü tasarımlarının geliştirilmesi dahil olmak üzere tasarım ve tartışmaya yönelik yeni yaklaşımları birleştirmek için sürdürülen atölye çalışmasında, öneriler doğrultusunda tasarımın kentle kurduğu diyalog üzerine çalışmalar geliştirilmiştir. Sosyal, çevresel ve fiziksel faktörler doğrultusunda dönüştürebilecekleri çalışmalarını ve tasarım önerilerini geliştiren tasarım stüdyosu, çevreyle ilişkilerdeki farkındalığı artırarak öğrencilerin vizyonlarını etkilemektedir. Bu bağlamda makale, mimarlık eğitimi ve uygulaması için köprü tasarımlarının kentle kurduğu diyalogun anlamı üzerine düşünceleri irdelemektedir.

Bu çalışmada kentin alternatif diyalog mekânları olarak tartışılacak köprüler 2020-2021 Güz Dönemi Proje 3-Mimari Tasarım Stüdyosu’nda Amasya kentinin kültürel rotasını ve kültür yapılarının irdelendiği bir dönemlik çalışmanın ilk etabı olarak çalışılmıştır. Kenti tanımak adına kentin geleneksel dokusunun yoğun olduğu alan seçilmiştir. Köprü “mimari nesne” olarak kentle diyalog kurarken, kavramsal, kentsel ve strüktürel bağlamı öğrenciler için kenti “tanıma”, “yaklaşma” ve “yakınlaşma”nın bir mekânı olarak seçilmiştir. Üretilen köprülerin salt birer strüktür değil, Amasya ile diyalog kurması gerektiği öğrencilerle sıklıkla paylaşılmıştır. Önerilen strüktürün kentte eklenmesi noktada orayı değiştirme, özelleştirme ve alt mekânlar üretme potansiyeli önemsenmiştir. Projelerde öğrenciler tarafından belirlenen yeni yaya köprüsü güzergâhı, kentin kendine has dinamikleri, araç sirkülasyonu ve yaya yoğunluğu dikkate alınarak belirlenmiştir. Mimari tasarım stüdyosunda üretilen köprüler yapıllı çevre ile doğal çevreyi samimi ve düşünceli bir şekilde birleştirmek adına kullanıcılara ilham vermelidir.

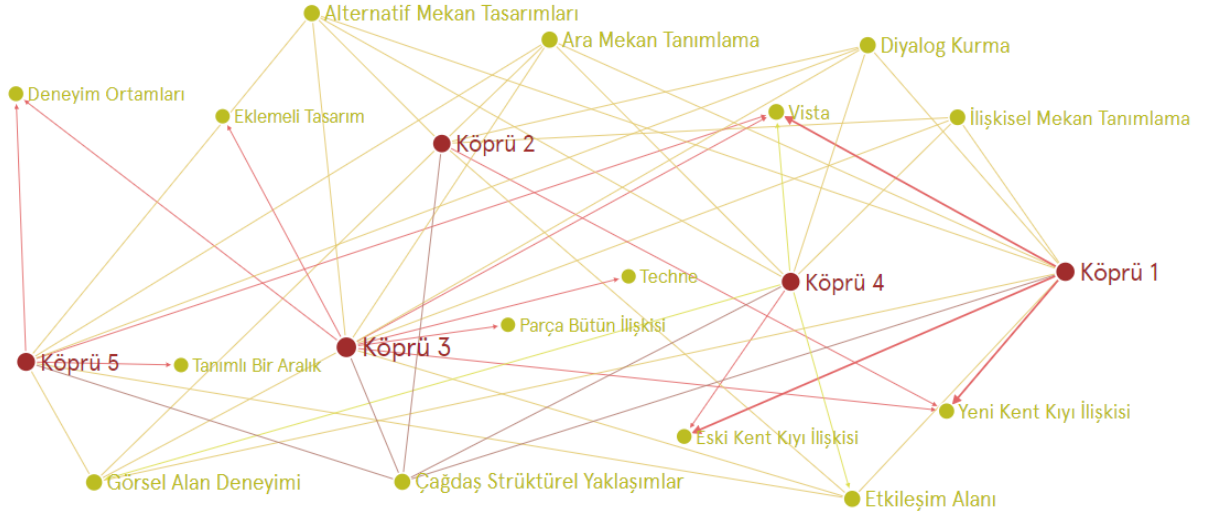

Şekil 3: Proje alanı, Kesit 1: Alçak Köprü, Kesit 2: Hükümet Köprüsü, Kesit 3: Magdenüs Köprüsü (Dolu-boş haritası grup çalışmalarında Durmuş Sağlam-Hasan Ali Ceylan-Anıl Öz-M. Asım Arı tarafından; kesitler grup çalışmalarında ise Elif Yavuz-Berat Yakar-Seydi Ünal-Doğukan Ölmez tarafından üretilmiştir).

Öğrencilerin kültürel mirasa sahip hassas çevrelere karşı sorumluluk duygusuna yönelik yaklaşım geliştirmelerine katkı sağlaması bakımından belirlenen rotayla kent dokusunun anlaşılıp tartışılması hedeflenmiştir. Hızla akan suyu deneyimlemek ve kenti farklı perspektiflerden algılamak için seyir platformları işlevi gören köprüler incelenmiştir (Şekil 3). Mevcut kent ve köprü analizleri yapıldıktan sonraki çıkarımlar değerlendirildiğinde, herhangi bir mekânın insanların mekânı kullanma alışkanlıklarını geliştirdikleri ve anlamlandırdıkları bir yer haline dönüştüğü görülmektedir. Benzer bir şekilde üretilen mekânlar, içinde yaşanan durumlarla benzersiz özelliklere sahip olabilmektedir. Tasarımların görsel karakterleri, biçimi ve kullanılan malzemeleri de etkilemiştir. Görsel karakter, biçim ve ölçekteki seçimler yapılırken çağdaş yaklaşımlar yoluyla geleneksel kalıpların benimsenmesi, tasarım konseptlerinin geliştirilmesinde yardımcı olmuştur. Yapılan analizler, çıkarımlar ve elde edilen veriler doğrultusunda kentle diyalog kuran alternatif mekân tasarımları üretilmiştir.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde köprü tasarımlarının strüktürel, kentsel ve kavramsal bağlamda ele alındığı görülmektedir. Çağdaş strüktürel yaklaşımlar gözlemlenmekte olup malzemenin farklılaşmasıyla arada mekânlar tanımlanmaktadır. Nooraddin (1998)'e göre, aradalık tanımlayan mekânlar 'çok yönlü doğası olan' mekânlardır. Köprüler geçiş elemanı olarak kentin iki yakasını birbirine bağlamalarının yanı sıra etkileşime olanak sağlayan alanlar tanımlamaktadır. Çok yönlü doğası olan bu mekânlar meydana getirdikleri açıklımlarla ara mekân ve kamusal alan tanımlamaktadır. Yapma biçimlerinin farklı olmasına rağmen kente yaklaşımları ve kavramsal altyapıları incelendiğinde ara mekân tanımlamaları ve kentle diyalog kuran alternatif mekân tasarımları olduğu görülmektedir. Köprüler eski kent dokusuyla birleştiği noktalarda farklı yeni kent dokusuyla birleştiği noktalarda farklı ilişkiler tanımlayan tasarımlar yapıldığı görülmektedir. Simmel (1994)'e göre köprüler, insanın zihin aracıyla kenti bütüncül bir şekilde algılamasına da yardımcı olan alanlar tanımlamaktadır.

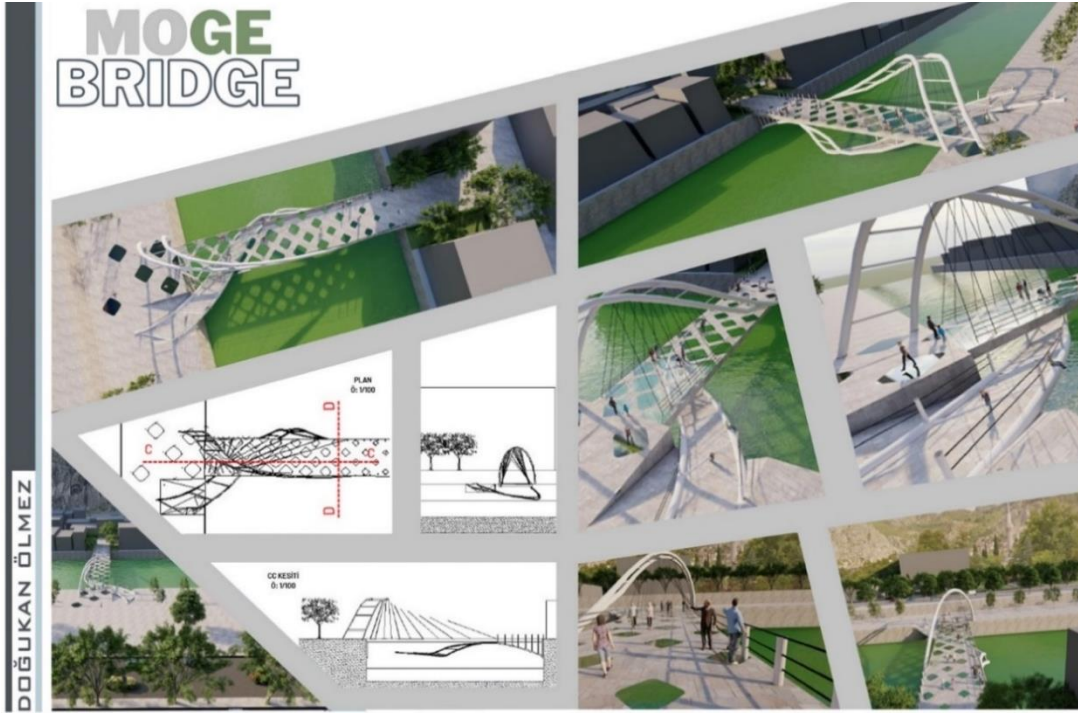

Şekil 4: Köprü Tasarımlarıyla İlişkili Kavramsal Çıkarımlar

Yapılan tasarımlar görsel alan deneyimi sunmalarının yanı sıra kentin bir bütün olarak algılanmasına yardımcı vista/bakı noktaları oluşturmaktadır. Tasarımların ortak noktaları incelendiğinde gelenek günümüz bakış açısıyla yorumlanmakta, tasarımlarda çağdaş strüktürel yapma biçimleri önerildiği görülmektedir. Eski kent-kıyı ve yeni kent-kıyı ilişkisi bazı çalışmalarda göz önüne bulundurularak tasarımın bir parçası haline getirilmiştir (Şekil 4). Kentle kurdukları diyalog bazen noktasal olurken bazı tasarımlarda tüm strüktürün bir bütün olarak diyalog kurduğu görülmektedir. Nehrin iki yakası arasında iletişim kurucu olarak köprüler tasarlanmaktadır. Alternatif mekân tasarımları sunan bu köprüler incelenerek yapma biçimleri, kavramsal ve kentsel yaklaşımlarının farklı olduğu 5 örnek üzerinden çalışmalar incelenmiştir.

Modern ve geleneksel doku arasındaki zıtlıktan yola çıkarak başlanan MoGe'nin tasarım düşüncesinde birbirine kavuşan ve dönüşen bir zemin örgütlenmesi hedeflenmiştir (Şekil 5). Kavuşarak dönüşme zeminin geçirgenliğinin azalması ve yiterek opak duruma geçmesi ile temsil edilmiştir. Yine kavuşarak dönüşmenin anlatısında yeni kent köprü girişinden başlayan parametrik tasarlanmış zemin boşlukları işlevselleştirilmiştir. Yeni kent kıyısında daha fazla bir etki alanına sahip olan köprü geleneksel dokuya kavuştuğu yerde gelenekselin avlu tipolojisiyle karşı kıyıya kavuşmuştur. Modern hayattaki farklı seçimler yapabilme özgürlüğünü vurgularcasına yeni kent girişi iki noktadan sağlanırken, geleneksel hayatın kuralcı yapısı tek girişle anlatılmıştır.

Şekil 5: Köprü 1, Doğukan Ölmez, Mimarlık Bölümü 3.Sınıf Öğrencisi, Moge Bridge Design

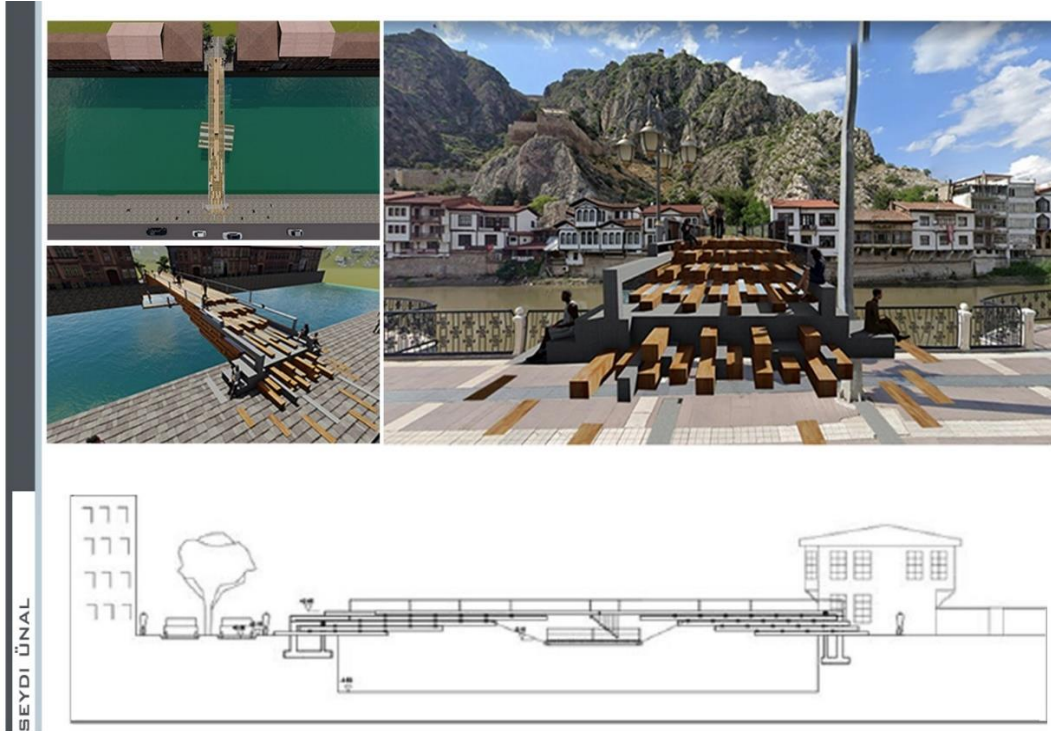
Nehrin iki yakası arasındaki farklılığı vurgulayan köprü tasarımında aralığı ifade etme şekli değişmektedir. Köprü tasarımı modern ilkelerle oluşmasına rağmen farklılaşarak geleneksel dokuyu bozmayan bir köprüye dönüşmektedir. Modern kıyıda asma sistemin taşıyıcısı olan çelik sistem kullanılmakta, geleneksel kıyıya yaklaştıkça köprü kemer strüktürünü oluşturmaktadır. Çağdaş strüktürel yapma biçimlerinden asma köprü sistemi kullanılmaktadır. Yeni kent kıyı ilişkisi kurması bakımından değerlendirildiğinde, köprü'nün iki girişli olması ve girişlerden birinin köprü'nün ortasında alt kotta uzanması köprü'nün deneyimlenebilir olmasını artırmaktadır. Etkileşim ortamları tanımlayan alt kottaki bu alanlar kentin bir bütün olarak algılanmasını sağlayan vista/baki noktaları tanımlamaktadır. Üretilen mekânlar tasarımın görsel karakterini de etkilemektedir. Kentin ritminin değiştiği noktaların analiz edilerek tasarıma yansması ve temsil edilme biçimi değişmektedir. Geleneksel bir tasarım yönteminden parametrik tasarım yöntemlerine geçişin tasarımda net bir şekilde okunmaktadır görülmektedir. Görsel karakter, biçim ve strüktürel yaklaşımlar birlikte ele alınarak tasarım konseptlerinin geliştirilmesinde yardımcı olmuştur.

Köprü 2 tasarımı incelendiğinde, tasarımında giriş noktaları geniş platformlar aracılığıyla yükseltilirken kente temas noktalarını artırmak amacıyla kıyı peyzajında kıyı sınırından daha geriden başlayarak düzenlenmiştir (Şekil 6). Tasarım iki bölgenin ritminin farklılığının soyutlanarak zıtlıkların birleşimi olarak tanımlanmaktadır. Eski ile yeniyi aktarmaya çalışırken köprü'nün formal dilini modern yöntemlerle tasarıma aktarmak hedeflenmektedir. Çağdaş strüktürel yapma biçimlerinden kirişli köprü sistemi kullanılmaktadır.

Şekil 6: Köprü 2, Mustafa Sümer, Mimarlık Bölümü 3.Sınıf Öğrencisi, Köprü Tasarımı

Kentin iki kıyısını birleştirici lineer bir aks tanımlanırken, köprü üzerinden kentin deneyimlenmesi sağlanmaktadır. Tasarımda ahşap çelik ve camın beraber kullanımı zıtlıkların birleşimi olarak tanımlanmakta, eski yeni karşıtlığının temsili olarak strüktürel ifadeden yola çıkılmaktadır. Yeni kent ve eski kent ile birleştiği noktalarda bir giriş tanımlamasının yanı sıra meydana gelen kotlanmalar köprüünün kullanımını da artırarak oturulup vakit geçirilen yerler haline dönüşebilecek nişler olarak kullanılmaktadır. Tasarımdaki kotlanmalar ve bu alanlarda oluşturulan nişler köprü üzerinde durak noktaları tanımlamaktadır. Oluşturulan durak noktaları, etkileşim ve deneyim mekânlarına dönüşmektedir.

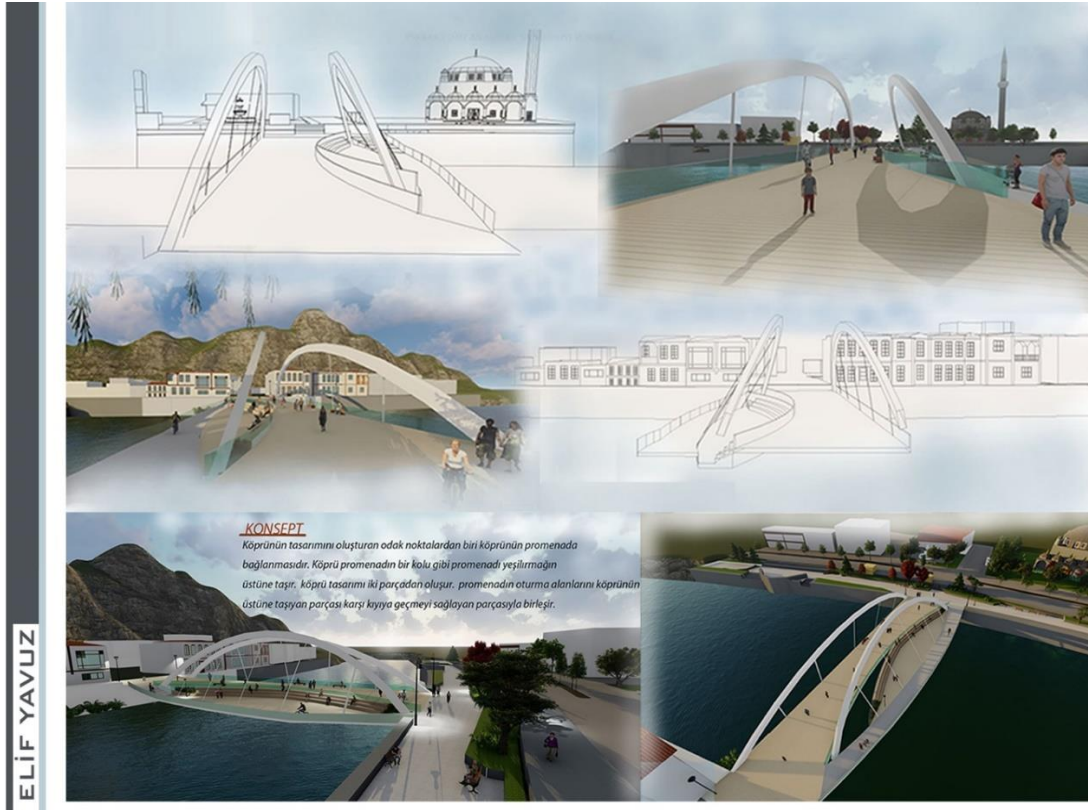
Şekil 7: Köprü 3, Seydi Ünal, Mimarlık Bölümü 3.Sınıf Öğrencisi, Köprü Tasarımı

Köprü 3 tasarımı, eklemeli bir tasarım örneği sunmakta ve yapma biçiminin günümüz teknolojilerle güncel yorumu olarak ele alınmaktadır (Şekil 7). Farklı kotlarda kenti ve nehri deneyimleme imkânı

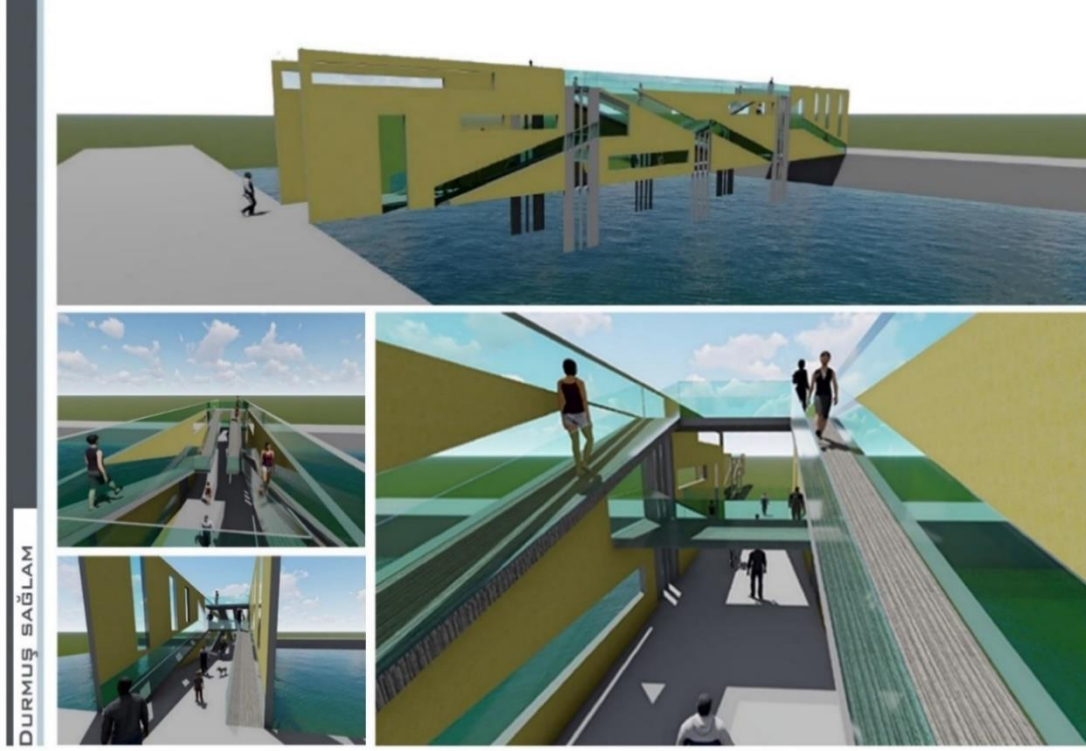
sunan çalışmada, zeminde parçalı ahşap ve beton malzemeler kullanılarak geleneksel konut dokusundan yeni kent dokusuna doğru bozulmaların olduğu aktarılmaya çalışılmıştır. Çağdaş strüktürel yapma biçimlerinden konsol köprü sistemi kullanılmaktadır. Eski kent ve yeni kent kıyı ilişkileri düşünülerek, strüktürel eleman bu alanlarda tasarımın bir ögesi halinde getirilmiştir. Başlangıç ve bitiş noktalarının düşünüldüğü çalışmada strüktürel eleman oturma elemanlarına dönüşmektedir. Oluşturulan alt kotta durma, oturma ve izleme mekânları kentlinin etkileşim kurduğu noktalar tanımlamaktadır. Köprü tasarımının genelindeki yaklaşım değerlendirildiğinde ise, temas ve etkileşim aralığı strüktürel elemanlar aracılığıyla genişletilerek köprünün kentle kurduğu diyalogu artırılmaya çalışıldığı görülmektedir.

Köprü 4 tasarımı ise, başlangıç ve bitiş noktasında ara mekân tanımlayan program önerisi yapan bir çalışmadır (Şekil 8). Temas noktalarını genişleterek kente hizmet eden alanlara dönüştürmektedir. Yeni kent kıyı ilişki bağlamında değerlendirildiğinde köprünün başlangıç noktası kullanıcıyı tasarıma çeken geniş bir tanımlı boşlukla başlamaktadır. Magdenüs Köprüsü'nde olduğu gibi, kentin gelişen ve değişen ihtiyaçlarını karşılamak için kent bu noktalarda genişlemektedir. Çağdaş strüktürel yapma biçimlerinden bağlı kemerli köprü sistemi kullanılmaktadır. Köprüye eklenen asma sistemle köprü içerisinde kotlanmalar meydana gelmektedir.

Şekil 8: Köprü 4, Elif Yavuz, Mimarlık Bölümü 3.Sınıf Öğrencisi, Köprü Tasarımı

Artan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak ve belirli bir aks üzerinde etkinliklere imkân tanıyan mekânsal oluşumlar sunan tasarımda geleneksel konut dokusundaki çıkmaların dilinin tasarımdaki temsili köprü üzerindeki ara mekânlar üzerinden okunmaktadır. Salt bir geçiş elemanı olmanın ötesine farklı kotlanan asma promenadı aracılığıyla taşınan bu köprü tasarımında su üzerinde durmanın, oturmanın, eğlenmenin mekânları programa taşınırken kentliye farklı sürelerde geçiş imkânı tanınmaktadır. Asma promenadı aracılığıyla meydana gelen eylemler kentle kurulan diyalogu artırmaktadır.

Şekil

9: Köprü 5, Durmuş Sağlam, Mimarlık Bölümü 3.Sınıf Öğrencisi, Köprü Tasarımı

Köprü 5 tasarımı ise kısmen kapalı bir forma sahip bir tasarım örneğidir (Şekil 9). Var olanı değiştirmeye dönüştürme gücüne sahip, kendi düzeninden yola çıkarak kente ve suya bakma olanaklarını sunan, bu olanaklar aracılığıyla peyzajı kendi iç-dış ilişkileri üzerinden dönüştüren aktif müdahale türüne bir örnek olarak görülmüştür. Kentle dolaylı yoldan iletişim kurmanın araçlarını arayan bir çalışmadır. Çağdaş strüktürel yapma biçimlerinden kirişli köprü sistemi kullanılmaktadır. Cephede meydana gelen boşluklar aracılığıyla formu ve tasarımı şekillenmektedir. Kısmen kapalı bir yapıya sahip olan bu tasarımda tanımlanan bazı aralıklardan farklı perspektifte açılar sunarak görsel bir deneyim ortamları tanımlamaktadır. İçte meydana gelen kotlanmalar farklı kullanım ve geçişlere imkân sağlamaktadır. Yeni kent ve eski kent kıyı ilişkisi bu çalışma bağlamında tasarıma dahil edilmemiştir. Köprü'nün başlangıç ve bitiş noktaları kentin iki yakasına da aynı davranmaktadır. Kendi içerisinde deneyim mekânı sunan bir tasarım yaklaşımı geliştirilmiştir. Dışarıyla cephesi aracılığıyla iletişim kurmaktadır. Programı iç ve dış olarak iki ayrı biçimde ele alan çalışma, tanımlı bir aralık deneyimi sunmaktadır.

Tablo 2: Köprülerin Kavramsal Bağlıları

	Köprü 1	Köprü 2	Köprü 3	Köprü 4	Köprü 5
Alternatif Mekân Tanımlama	✓	✓	✓	✓	✓
Ara Mekân Tanımlama	✓	✓	✓	✓	✓
Techne (Yapma Biçimi)	✓	✓	✓	✓	✓
Diyalog Kurma	✓	✓	✓	✓	✓
Eklemeli Tasarım	-	-	✓	-	-
Etkileşim Alanı	✓	✓	✓	✓	✓
Eski Kent Kıyı İlişkisi	✓	✓	✓	✓	-
Yeni Kent Kıyı İlişkisi	✓	✓	✓	✓	-
Görsel Alan Deneyimi	✓	✓	✓	✓	✓
İlişkisel Mekân Tanımlama	✓	✓	✓	✓	-
Parça Bütün İlişkisi	-	-	✓	-	-
Tanımlı Bir Aralık	-	-	-	-	✓
Vista	✓	✓	✓	✓	✓
Çağdaş Strüktürel Yaklaşım	✓	✓	✓	✓	✓
Uyarlanabilme	✓	✓	✓	✓	✓
Kentsel Bütünlük	✓	✓	✓	✓	✓

Tüm çalışmalar değerlendirildiğinde köprü tasarımlarında geleneğin çağdaş yöntemlerle yorumlanarak köprülerin strüktürel ve kavramsal bağlamda ele alındığı görülmektedir (Tablo 2). Çalışmalarda köprü'nün kentle kurduğu diyalog kimi zaman noktasal kimi zaman tüm tasarımı kapsayacak biçimde üretilmiştir. Farklı eylemlerin gerçekleşmesine izin vererek durmanın, eğlenmenin oturma ve izleme mekânlarına olana sağlamakta kentlinin etkileşim kurduğu alanlar tanımlamaktadır. Bunun yanı sıra sunduğu görsel alan deneyimleriyle kentin bir bütün olarak algılanmasına yardımcı vista/bakı noktaları sağlamaktadır. Eski ve yeni kentle ilişkilendiği noktalarda ara mekânlar tanımlamakta ve köprü tasarımlarının bir parçası olan bu mekânlarda durak noktaları ve nişler meydana getirmektedir. Sundukları deneyim mekânları kentin dinamiğini etkilemektedir. Köprüler kente eklenildiği noktalarda alt mekânlar tanımlayarak kentle diyalog kurucu ilişkiler tanımlamaktadır.

SONUÇ:

Kentin bağlayıcı elemanları olan köprüler, iki mekân arasında yeni ağlar tanımlamaktadır. Kentle kurmuş olduğu ilişki bakımından ele alındığında başlangıç ve bitiş noktalarında farklılaşan, farklı bir deneyim sunan bu mekânlar, kent formunun da bir bütün olarak algılanmasını sağlamaktadır. Herhangi bir mekân, insanların mekânı kullanma alışkanlıklarını geliştirdikleri ve anlamlandırdıkları bir yer haline dönüşmektedir. Köprü "mimari nesne" olarak kentle diyalog kurarken, öğrencilerin köprü tasarımlarında köprü'nün kavramsal, kentsel ve strüktürel bağlamını birlikte ele aldıkları görülmektedir. Hem tartışma kısmında hem de stüdyo çalışmalarından yola çıkılarak edinilen bilgiler ışığında köprüler, kentle diyalog kuran alternatif mekânlardır. Bu diyaloglar aşağıdaki maddeler üzerinden kurgulanmaktadır.

Köprüler;

- İki yakayı birleştirerek nehir ile teması arttırmaktadır.
- Eski ve yeniyi kendi tektoniğinde birleştirmekte ve yeni deneyim ortamları sunmaktadır.

- Etkileşime izin veren ortamlar sunarak kentin dinamiğini oluşturmaktadır.
- İki bölgenin ritmik farklılığının soyutlanarak yapıya aktarılmasıdır.
- Kentte yarattığı temsili kendine özgü strüktürel ifadesinden almaktadır.
- Bakı noktalarının artırılarak kentin bir bütün olarak deneyimlenmesine yardımcı araçlardır.

Çalışma, çağdaş yöntemlerle geleneği yorumlayarak günümüz bakış açılarıyla ele almaktadır. Kentteki dolaşımı kolaylaştıran ve yaya aktivitesini artıran köprüler eski-yeni kent dokusunun kent arterlerine sızmasının karşılıklı bir yoludur. Kent hafızasında yer alacak olan hem seyir hem de rekreatif alanları birbirine bağlayan ve kentin iki kıyısına erişimin sürekliliğini sağlayacak köprü önerileri geliştirilmiştir. Hem program önerisi hem strüktürel yaklaşımlar köprü tasarımlarında geliştirilen öneriler arasında bulunmaktadır. Geliştirilen köprü tasarımının kentte eklemeli olduğu noktada orayı değiştirme, özelleştirme ve alt mekânlar üretme potansiyeli önemsenmiştir. Kentle iletişim kurma bağlamında üretilen köprü tasarımlarının yalnızca eski ve yeni kent dokusunu bağlamasından ziyade üretilen köprü tasarımlarında yeni yaklaşımlar geliştirildiği görülmekte, etkileşim noktaları oluşturularak kente bağlanma noktalarında farklı davranarak deneyim mekânları sunmakta ve kentin dinamiğini etkileyerek diyalog kurucu ilişkiler üretmektedir. Kentle güçlü bir diyalog kurmasının yanı sıra tasarımı yeni yöntemlerle üretmesi temsilin ifadesini de değiştirmektedir. İnsanların fiziksel çevreyle etkileşim kurarak çevreyi/kenti algılamasına yardımcı bir araç olarak alternatif bir mekân tanımlamaktadır.

Etik Standart ile Uyumluluk

Çıkar Çatışması: Yazarlar herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Etik Kurul İzni: Bu çalışma için etik kurul iznine gerek yoktur.

Finansal Destek: Bu çalışma için finansal destek alınmamıştır.

Teşekkür: Saha araştırması bölümü yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi H. Günseli Demirkol'un yaptığı 2020/2021 Güz Dönemi Eskişehir Teknik Üniversitesi Mimari Proje III dersi kapsamında atölye çalışmalarından üretilmiştir. Mimari proje sürecinin ve bu projenin başarıyla tamamlanmasına vesile olan değerli öğrencilerimize teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA:

Alvarez, R. (2012). Borders and Bridges: Exploring a New Conceptual Architecture for (US–Mexico) Border Studies. *The Journal of Latin American and Caribbean Anthropology*, 17(1), 24-40.

Can, I., & Heath, T. (2015). In-between spaces and social interaction: a morphological analysis of Izmir using space syntax. *Journal of Housing and the Built Environment*. 31(1), 31-49.

Etyemez, L. (2010). 'Assesing The Integration of Historicial Stratification with the Current Context in Multi-layered Towns Case Study: Amasya'. (Master of Science in Restoration in Architecture). Middle East Technical University, Architecture.

Heidegger. (1971). *Building Dwelling Thinking*. (A. Hofstadter, Row, & Harper, Çev.) Londra.

Koca, A. (2019) 'Kent Mimarisinde Değişen Sınır Kavramı: Amasya Örneği Üzerinden bir İnceleme.' (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi.

Kostof, S. (1992). *The city assembled: the elements of urban form through history*. London: Thames and Hudson.

Nooraddin, H. (1998). 'Al-fina', in-between spaces as an urban design concept: Making public and private places along streets in Islamic cities of the Middle East. *Urban Design International* (3), 65-77.

Sharr, A. (2007). *Mimarlar İçin Heidegger*. İstanbul: Yem Yayın.

Simmel, G. (1994). Bridge and Door. *Theory, Culture & Society* (11), 5-10.

Strabon, G. (2000). Antik Anadolu Coğrafyası. İstanbul: XII-XIII-XIV, *Arkeoloji ve Sanat Yayınları*

Uraz, T. U., & Balamir, A. (2006). Themes of place and space in design teaching: A joint studio experiment in Amasya (1). *METU JFA*, 23(1), 1-18.

Url1: Kültür Portalı. 'Magdinus ve Helkis Köprüleri – Amasya' Erişim adresi: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/amasya/gezilecekyer/magdinus-ve-helkis-kopruleri>

Url 2: Types of Bridges. The 7 Main Types, Erişim adresi: <https://www.engineeringclicks.com/types-ofbridges>

Extended Summary

The developing structure and needs of the city need to merge with the existing urban fabric. Bridges are built for these needs. In the context of this study, it is aimed to comprehend the spatial structure of the city. A pedestrian bridge design problem was given to the students in the city of Amasya, which develops in an east-west direction parallel to the water. As the city's borders change in the east-west direction, bridges that function as connectors between the two regions of the city are designed to cross the borders. In the study, bridges are discussed as a dynamic element in the dialogue between the old and the new urban fabric. Bridges are needed, to neutralize the threshold that occurs in areas where the water element prevents access, to define an urban area and to add an aesthetic value to the city. In the study, it is aimed to discuss the relationship of design with the ground. A pedestrian bridge design study was carried out in the Hatuniye District of Amasya, which contains historical and natural elements. During the 6-week architectural design study, it was aimed to establish a dialogue with the city of Amasya rather than considering the bridges merely as a structural element. In the study it is aimed to propose a new program, in which the focus point is to develop interactions with the water element, Yeşilirmak more, overcoming the boundaries created by the topography and bringing out the potentials that the design can create at the contact points. Therefore, the aim of the study is to develop approaches that propose a new program rather than merely connecting as in the literal explanation of a bridge works in the context of establishing new relations with the city. By this means, it is aimed to formulate "a programmatic design initiative" by focusing on the potentials that design can create.

The method of the study is determined in two stages. In the first stage, the relations between the bridges and the city and the reflections of these relations on urban space were presented to the students. In the second stage, group work was done in line with the information conveyed to the students. As a result of the discussions, the current urban situation is analyzed. As a result of the analysis, individual designs were developed by the students in relation to the gathered data on the

urban context and the city scape. In this context, the relations between the developed design approaches and the city were discussed through student studies and evaluations were made.

Can “pedestrian bridge” be designed as an element that establishes a dialogue both by reflecting the texture of the city and by interpreting them with contemporary methods? is the research question of the study. Should the design factors that will affect the dynamics of the city be taken into consideration? Emphasis was placed on defining the spaces of experience, in-between spaces and vista points of the bridges and adapting them at different points. It is very important to consider bridges in a structural and conceptual context ensuring urban integrity. By the architectural and urban context of the bridge, areas that help to evaluate and perceive the city are defined. The study deals with today's perspectives by interpreting tradition in contemporary methods for building. Bridges, which facilitate circulation in the city and increase pedestrian activity, are defined as a mutual way of infiltration of the old-new urban fabric into the urban arteries. Both the program proposal and the structural approaches are amongst the suggestions developed in bridge designs. At the point, where the developed bridge design is articulated in the city, the potential to change it, privatize and produce sub-spaces has been given importance. It is seen that new approaches have been developed in the bridge designs produced, not only connecting the old and new urban fabric. By creating interaction points, it offers new “spaces of experience” and produces relations that improve dialogue by influencing the dynamics of the city. In addition to establishing a strong dialogue with the city, producing design with new methods also changes the expression of representation. It defines an alternative space as a tool that helps people to perceive the environment/city by interacting with the physical environment.